

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok II.

WARSZAWA, DNIA 30 LISTOPADA 1925 R.

Nr. 22.

TREŚĆ:

Ruch służbowy	197	Krótkie zapiski na odwrotnej stronie blankietów nadaw- str.	
Oszczędne używanie druków	197	czych Pocztovej Kasy Oszczędności wolne od opłaty	
Falszywe duńskie banknoty 10-koronowe	197	pocztowej	200
Pośrednie obciążenia kredytowe	198	Zbiory wzorów podpisów	200
Przyjmowanie wpłat i uskutecznianie wypłat instytucjom państwowym w oddzielnym lokalu	198	Obliczanie odsetek od nieopłaconych dewiz	200
Wycofanie z obiegu 40- i 50-groszowych znaczków stemplowych z powodu fałszowania	199	Wpływy z danin publicznych i monopolów za 9 miesięcy 1925 r.	201
Minimalne kwoty waluty eksportowej odstępowane obowiąz- kowo Bankowi Polskiemu	199	Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej	202
		Reforma walutowa w Danji	202
		Stan gospodarczy Polski za 3 kwartały 1925 roku.	205
		Bilanse banków emisyjnych	206

Ruch służbowy.

Zwolnienie ze służby.

Józef Kužel, Zastępca Dyrektora Oddziału w Włocławku.

Zmarli.

Jan Sekrecki z Centralnej Księgowości.

Oszczędne używanie druków.

(Dział I Spisu Okólników).

Przy wykonywaniu każdego nakładu poszczególnych druków i formularzy oblicza Sekretarjat Dyrekcji ilość ich na pewien okres czasu, w którym dany zapas powinien wystarczyć w zupełności na potrzeby Oddziałów. Częste jednak zamówienia formularzy w Wydziale Administracyjnym wskazują na to, że — albo druki nie są w Oddziałach utrzymywane w należytych porządku ani też pod wymaganą kontrolą, albo zużywane są w nadmiernych ilościach wskutek nieuważnego ich wypełniania, względnie posługiwania się nimi do podręcznych zapisków i t. p.

Ze względu na konieczność ograniczania wszelkiego rodzaju wydatków do rzeczywiście uzasadnionych i nieuniknionych potrzeb wskazane jest zawsze, a zwłaszcza w obecnym czasie stosowanie we wszystkich dziedzinach życia jaknajwiększej oszczędności w każdym kierunku. Dyrekcja Banku wzywa zatem Oddziały do pilnego i skrupulatnego przestrzegania powyższego hasła, które winno znaleźć wyraz w drobiazgowym oszczędzaniu wszelkich materiałów piśmiennych, biurowych, druków, książek i formularzy, co w ogólnym wyniku przyczyni się znacznie do zmniejszenia wydatków Banku.

Falszywe duńskie banknoty 10-koronowe.

(Dział XII Spisu Okólników).

W Oddziale Głównym w Warszawie zatrzymano fałszyfikat 10-koronowego banknotu duńskiego, opatrzonego numerem J. 8350590 wykonany na wiotkim, bibulastym papierze bez znaków wodnych, odróżniającym się od glansowanego i gładkiego papieru biletów oryginalnych, posiadającego znaki

wodne na całej swej powierzchni. Przednia strona fałszyfikatu jest ciemniejsza i nie ma wydatnego tła biletów autentycznych, przyczem numery są mniej wyraźne i sprawiają wrażenie rozlanych. Rysunek niedokładny w cieniowaniu szczegółów. Tło odwrotnej strony jest zamazane, podczas gdy bilety autentyczne posiadają na różnobarwnym tle wyraźne kwiaty żółtego koloru. Głowa Merkurego jest nieudolnie cieniowana, zwłaszcza włosy i skrzydełka nakrycia głowy.

Mimo cech wyżej opisanych, a ujawniających się przy porównaniu fałszyfikatu z banknotem autentycznym, całość przedstawia się dość udalnie i może wprowadzić w błąd nawet osoby obeznane z banknotami duńskimi.

Pośrednie obciążenia kredytowe.

(Dział IV Spisu Okólników).

W obecnym czasie przesilenia gospodarczego, którego objawem są częste protesty weksli, a nawet dochodzenie przez Bank Polski swych pretensji na drodze sądowej, wymagane jest ściśle przestrzeganie warunku statutowego, że do dyskonta mogą być przyjmowane tylko weksle, opatrzone przynajmniej dwoma pełnowartościowymi podpisami, wobec czego sprawa racjonalnego obciążania drugiej firmy lub osoby oprócz podawcy jest bardzo aktualna. Łączne obciążenie poszczególnych firm i osób powinno bezwarunkowo mieścić się w granicach ich zdolności kredytowej.

Z tego powodu winny Oddziały przy dyskoncie weksli zamiejscowych obciążać przede wszystkim należące do własnego okręgu bankowego firmy i osoby, których zdolność kredytowa i wysokość obligi jest im znana; podawanie do obciążania akceptantów, wystawców, względnie żyrantów zamiejscowych w wykazie weksli zamiejscowych (form. Nr. 516) powinno mieć miejsce zasadniczo tylko wtedy, gdy zdolność kredytowa wekslowo zobowiązanych firm miejscowych jest niewystarczająca, lub też gdy na wekslach niema wogóle podpisów firm miejscowych.

Ponieważ przy obciążaniu firm i osób zamiejscowych miarodajną jest nie tylko zdolność kredytowa, określona w informacji, lecz także wysokość dotychczasowego obligi prowadzonego w tym Oddziale, do którego okręgu one należą, wskazanem jest, ażeby Oddziały w przesyłanych informacjach podawały obok liczby, wyrażającej zdolność kredytową, również ostatnie obciążenie (ewentualnie także obligi akceptowe). Wprawdzie wysokość obciążenia jest sumą zmienną, mimo to jednak uzyskanie tego rodzaju szczegółów stanowić będzie dla Oddziałów pożądany materiał orjentacyjny przy dyskoncie weksli zamiejscowych.

Wreszcie zwraca się uwagę na unikanie — w miarę możliwości — pośrednich obciążeń takich firm, które korzystają z bezpośredniego kredytu w innych Oddziałach, o ile na odnośnych wekslach znajdują się podpisy firm lub osób wogóle nieakredytowanych a majątkowo odpowiedzialnych i nadających się do obciążenia. Nadmierne bowiem pośrednie obciążanie firm podawczych powoduje przekroczenia ich zdolności kredytowej i niejednokrotnie utrudnia im wykorzystanie przyznanych kredytów bezpośrednich.

Przyjmowanie wpłat i uskutecznianie wypłat instytucjom państwowym w oddzielnym lokalu.

(Dział XIII Spisu Okólników).

Instytucje i urzędy państwowe składają w kasach Banku lub podnoszą znaczne sumy pieniężne częstokroć w czasie bardzo wzmożonego ruchu kasowego przy licznych napływie klientów, skutkiem czego zdarzają się usiłowania a nawet wypadki kradzieży pieniędzy skarbowych, co jednocześnie pociąga przykre następstwa dla odnośnych funkcjonariuszów. W celu zapobieżenia temu, poleca się uskuteczniać wypłaty kasom skarbowym i urzędowi pocztowym, względnie — w razie potrzeby — innym instytucjom państwowym tudzież przyjmować od nich wpłaty znacznie większych ilości gotówki w oddzielnym lokalu a nie przy okienku kasowym, zgodnie z treścią listu okręznego Sekretarjatu Dyrekcji z dnia 12 lipca 1924 r. Nr. 21/1076.

Wycofanie z obiegu 40- i 50-groszowych znaczków stemplowych z powodu fałszowania.

(Dział I Spisu Okólników).

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 32 z dnia 30 października 1925 r. poz. 649 ogłoszono komunikat w sprawie podrobionych znaczków stemplowych treści następującej:

„Ministerstwo Skarbu ustaliło, iż w obiegu znajdują się podrobione znaczki stemplowe wartości 40 gr i 50 gr.

Podrobione znaczki stemplowe wykonano na odmiennym papierze w kolorach: brudno-lila (40 gr), zielonych (50 gr) — różnych w odcieniu od barw znaczków oryginalnych.

Napisy: „groszy“ w tle lila i zielonem są cieńsze, zaś „opłata stemplowa“ grubsza i o konturach nieostrych.

Godło Rzeczypospolitej zamazane, brak wyrazistości, ornamentacje medaljonu, ząbkowanie oraz litera M nad liczbami 40 — 50 pozalewane, niewyraźne. Poziome linje pod napisem „opłata“ grubsze i poprzerywane. Naroża fałszyfikatów zaokrąglone.

Perforację (dziurkowanie) wykonano w obu kierunkach niejednocześnie, ilość dziurek w kierunku pionowym 26, w kierunku poziomym 16 podczas gdy w autentycznych znaczkach jest 23 i 14.

Fałszyfikaty znaczków 40 gr i 50 gr pochodzą według wszelkiego prawdopodobieństwa z jednego i tego samego źródła fałszerskiego.

Ministerstwo Skarbu ostrzega publiczność przed nabywaniem, rozpowszechnianiem i używaniem podrobionych znaczków stemplowych, gdyż czyny powyższe zagrożone są powszechnymi ustawami karnymi“.

W wyniku ustalenia fałszyfikatów wspomnianych znaczków stemplowych zamieszczono w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 34 z dnia 20 listopada 1925 r. poz. 670 niżej przytoczone obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 6 listopada 1925 r. o wycofaniu ich z obiegu:

„Z dniem 15 listopada 1925 r. wycofuje się z obiegu znaczki stemplowe, wartości 40 i 50 groszy.

Użycie wycofanych z obiegu znaczków po dniu wyżej wskazanym będzie uważane za niedopełnienie ustawowego obowiązku uiszczenia opłat (należności) stemplowych i pociągnie za sobą dla płatnika następstwa, przewidziane w odnośnych przepisach o opłatach (należnościach) stemplowych.

Odrębne obwieszczenie poda termin oraz warunki wymiany wycofanych z obiegu znaczków stemplowych na znaczki tej samej wartości nowej emisji“.

Powyższy komunikat jakoteż obwieszczenie podaje się do wiadomości Oddziałów z poleceniem zwracania uwagi na weksle i inne dokumenty opatrzone znaczkami podanych w opisie kategorii. W razie spostrzeżenia na wekslach portfelowych z datą wystawienia przed 15 listopada 1925 r. fałszyfikatów, względnie na wystawionych po tym dniu wekslach bądź oryginalnych stempli 40 i 50-groszowych, bądź fałszyfikatów, należy weksle takie zwrócić podawcy, względnie odesłać do odnośnego Oddziału, o ile zaś na innym dokumencie wstrzymać jego załatwienie oraz o każdym wypadku zawiadomić władze skarbowe.

Minimalne kwoty waluty eksportowej odstępowane obowiązkowo Bankowi Polskiemu.

(Dział XII Spisu Okólników)

W myśl pism okrężnych z dnia 1 sierpnia 1925 r. Nr. 2549 i z dnia 12 sierpnia 1925 r. Nr. 2745 minimalna ilość waluty eksportowej, jaką eksporter winien odstąpić Bankowi Polskiemu, wynosi:

- § 3:50 za 100 kg jęczmienia i żyta,
- § 4:50 za 100 kg pszenicy.

Nieściśle stosowanie przez Oddziały podanego wyżej wymiaru powoduje — oprócz zażaleń — udawanie się klientów po zaświadczenia walutowe do tych Oddziałów, które przyjmują zobowiązanie odstąpienia Bankowi najmniejszej ilości walut. Zwraca się przeto uwagę,

że — zgodnie z listem określonym Wydziału Zagranicznego z dnia 9 września 1925 r. Nr. 3197 — można zniżyć ustalone dla wymienionych produktów normy jedynie w tych wypadkach, kiedy eksporter przedstawi korespondencję lub kontrakty, stwierdzające osiągnięcie przez niego rzeczywiście niższych cen.

Krótkie zapiski na odwrotnej stronie blankietów nadawczych Pocztovej Kasy Oszczędności wolne od opłaty pocztowej.

(Dział IV Spisu Okólników).

Do skuteczniania wpłat na konto czekowe Banku Polskiego w Pocztovej Kasie Oszczędności używane są przez Zastępstwa przesłane im przy liście Sekretariatu z dnia 7 października 1925 r. Nr. 6/749 blankiety nadawcze nowego nakładu z drukowanym na odwrotnej stronie dowodów wpłaty tekstem „Zastępstwo Banku Polskiego w.....”. Tekst ten uzupełniają Zastępstwa, wpisując nazwę swej siedziby. Ponieważ kilka urzędów pocztowych zażądało z tego powodu naklejania znaczków po 10 gr, uważając wpisanie nazwy miejscowości jako korespondencję do właściciela konta, zwrócił się Bank Polski w danej sprawie do Generalnej Dyrekcji Poczty i Telegrafów, która pismem z dnia 10 listopada 1925 r. Nr. 4356/I udzieliła wyczerpującego wyjaśnienia, że wspomniany tekst nie podlega żadnej opłacie pocztowej, gdyż zawiera tylko oznaczenie, kto wpłaca sumę wykazaną na przedniej stronie rzeczonych blankietów nadawczych. Tego rodzaju krótkie zapiski wskazujące, kto, ile, na czyje dobro, kiedy wpłaca i t. p. nie są uważane przez władze pocztowe za korespondencję — a zatem wolne są od opłaty.

Powyższe rozstrzygnięcie należy podać do wiadomości Zastępstw w listach korespondencyjnych z nadmienieniem, ażeby donosiły o każdym wypadku niestosowania się przez urzędy pocztowe do obowiązujących w tym kierunku przepisów, poczem Oddziały z powołaniem się na cytowane pismo Generalnej Dyrekcji zażalenia takie kierować będą do odnośnych Okręgowych Dyrekcji Poczty i Telegrafów.

Zbiory wzorów podpisów.

(Dział IV Spisu Okólników).

Ze sprawozdań Komisji Rewizyjnych okazuje się, że wiele Oddziałów nie przestrzega należycie przepisu Okólnika Nr. 244 z dnia 2 sierpnia 1920 r., str. 7, co do prowadzenia zbioru wzorów podpisów firm i osób, podpisujących weksle. Zbiory te najczęściej są niekompletne i przestarzałe, co uniemożliwia sprawdzanie autentyczności podpisów i może narazić Bank Polski nie tylko na ewentualność przyjmowania weksli z podpisami fałszywymi, lecz również na zarzuty co do nieformalności podpisów i t. p.

Oddziały winny dolożyć starań w kierunku zupełnego uporządkowania zbioru wzorów podpisów i jego należytego uzupełniania, zaś Komisje Rewizyjne będą odtąd zwracały baczną uwagę na dopełnienie tego obowiązku.

Obliczanie odsetek od nieopłaconych dewiz.

(Dział XII Spisu Okólników).

Przy wykupie zwróconych przez korespondentów nieopłaconych dewiz obliczają Oddziały podawcom odsetki (za czas od dnia skupu do dnia wykupu) od sumy złotowej, uzyskanej z przerachowania waluty po kursie dziennym.

Ponieważ ten sposób obliczania powoduje pewne różnice na niekorzyść Banku, poleca się obliczać odsetki tego rodzaju od sumy w walucie obcej, a dopiero otrzymane kwoty przeliczać na złote po kursie dnia wykupu i takie sumy złotowe księgować na rachunku „Odsetki od dewiz”.

WPLYWY Z DANIN PUBLICZNYCH I MONOPOLÓW ZA 9 MIESIĘCY 1925 r.

(w tysiącach złotych).

I Preliminowane.

Miesiąc	Ogółem	Podatki bezp.	Podatek maj.	Podatki pośr.	Cło	Opł. stempl.	Monopole
I	101.005,0	31.752,0	10.000,0	7.243,0	20.000,0	7.500,0	24.510,0
II	90.802,0	14.597,0	10.000,0	6.700,0	22.000,0	8.500,0	29.005,0
III	93.852,0	17.582,0	10.000,0	7.235,0	23.000,0	9.000,0	27.005,0
IV	111.940,0	28.751,0	10.000,0	7.484,0	23.000,0	10.000,0	32.705,0
V	119.741,0	38.601,0	6.000,0	8.430,0	23.000,0	11.000,0	32.710,0
VI	116.437,0	21.402,0	15.000,0	8.880,0	30.000,0	10.000,0	31.155,0
VII	112.798,0	20.408,0	9.000,0	10.735,0	27.000,0	10.000,0	35.955,0
VIII	108.675,0	21.500,0	5.000,0	10.520,0	22.500,0	10.000,0	39.155,0
IX	101.925,0	26.800,0	5.000,0	10.470,0	14.000,0	10.000,0	35.955,0
Razem	957.175,0	221.393,0	80.000,0	77.727,0	204.500,0	83.000,0	287.555,0
X	113.927,0	36.752,0	10.000,0	9.270,0	14.000,0	10.000,0	33.905,0
XI	114.872,0	38.802,0	5.000,0	8.035,0	20.000,0	10.000,0	33.005,0

II Rzeczywiste.

I	108.122,2	29.983,5	8.745,1	9.704,5	32.231,8	8.751,2	18.873,2
II	95.724,3	18.453,4	6.104,0	9.003,0	26.472,5	9.254,4	23.434,0
III	99.535,0	19.633,3	5.760,5	8.842,1	24.672,9	10.423,9	30.199,3
IV	134.185,1	39.746,9	5.048,7	8.673,0	33.993,1	9.404,4	34.319,0
V	115.177,8	34.283,5	2.633,9	8.795,4	27.668,3	10.231,2	31.559,4
VI	109.902,0	25.729,5	6.902,4	8.482,8	26.668,3	9.001,8	33.117,2
VII	118.744,6	25.487,2	6.939,2	10.940,9	26.814,0	9.744,0	38.789,2
VIII	110.256,7	26.525,9	5.543,4	9.489,5	21.954,8	8.578,2	33.164,8
IX	101.951,7	24.398,5	3.135,5	13.445,7	16.348,9	9.169,5	35.453,7
Razem	993.599,4	244.250,7	50.845,7	87.376,9	239.854,6	84.531,5	283.709,8

Stosunek procentowy wpływów rzeczywistych z danin publicznych i monopolów za 9 miesięcy b. r. do sum preliminowanych za ten okres czasu przedstawia się jak następuje:

Daniny publiczne i monopole ogółem 103,8%

Poszczególne działy:

Podatki bezpośrednie (bez podatku majątkowego). 110,3%

Podatek majątkowy 63,5%

Podatki pośrednie 112,4%

Cła 117,2%

Oplaty stemplowe 98,3%

Monopole 99,7%

Zatem wpływy faktyczne z danin publicznych i monopolów naogół przewyższają nieco sumy preliminowane w budżetach miesięcznych. Najlepsze wyniki dały cła (117,2%), podatki pośrednie (112,4%) i podatki bezpośrednie, jeżeli wyłączymy z nich podatek majątkowy (110,3%). Oplaty stemplowe

dały sumę nieco niższą od prelininowanej, wpływy z monopolów były ściśle zgodne z preliminarzem za 9 miesięcy. Natomiast zawiódł całkowicie podatek majątkowy, który dał zaledwie 65,5% sum prelininowanych w budżetach miesięcznych.

Zestawienie wpływów faktycznych z danin publicznych i monopolów z całorocznym preliminarzem z tych źródeł daje obraz następujący:

(W tys. złotych)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminarz na cały rok 1925	Wpływy faktyczne za 9 miesięcy	Stosunek proc. wpływów za 9miesiący do całorocznego preliminarza
Daniny publiczne i monopole	1.466.051,5	993.599,6	67,8%
Daniny publiczne, w tem:	803.635,0	656.043,8	81,6%
Podatki bezpośrednie	335.085,0	244.250,7	72,9%
Podatki pośrednie	98.550,0	87.376,9	88,7%
Cła	270.000,0	239.854,6	88,8%
Opłaty stemplowe	100.000,0	84.561,6	84,6%
Monopole	362.416,5	286.709,8	79,1%
Podatek majątkowy	300.000,0	50.845,7	16,9%

Wpływy z danin publicznych i monopolów za 9 miesięcy, t. j. za trzy kwartały powinny dać 75% całorocznego preliminarza. Faktyczne wpływy wyniosły o 7,2% mniej, t. j. 67,8%. Zmniejszenie wpływów głównie spowodował podatek majątkowy, który — prelininowany na cały rok w kwocie 300 milionów złotych — dał za 9 miesięcy tylko 50,8 milionów złotych, t. j. około 17%, zamiast 75%. Te nikłe wyniki wpływów z podatku majątkowego zmusiły Rząd do wniesienia noweli do Sejmu o obniżeniu wymiaru podatku majątkowego.

Daniny publiczne z wyłączeniem podatku majątkowego wyniosły więcej, niż trzy czwarte całorocznego preliminarza, gdyż 81,6%. Zawiódły nieco podatki bezpośrednie (72,9%), natomiast wpływy z cła, podatków pośrednich i opłat stemplowych przewyższyły preliminarz. Również pomyślnie przedstawia się wpływy z monopolów.

Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej,

które zgodnie z Okólnikiem Nr. 14 z dnia 19. II. 1925 r. należy odnotować w „Wiadomościach Banku Polskiego“ Nr. 19 z dnia 15 października 1925 r. str. 183:

Belgia	z 5½% na 6½% od d. 5. XI. 1925 r.
Szwajcaria	z 4% na 3½% od d. 22. X. 1925 r.
Czechosłowacja	z 7% na 6½% od d. 1. XII. 1925 r.

Reforma walutowa w Danii.

W powojennym układzie stosunków gospodarczych, szereg państw w Europie przeżywa trudności z powodu mniej lub więcej gwałtownego spadku waluty. Odmienne zjawisko daje się zauważyć w Danii, która zmuszona jest do przedsięwzięcia środków zaradczych, w celu wstrzymania zbyt nagłego w ostatnich czasach powrotu kursu korony duńskiej do parytetu przedwojennego. Parytetowy kurs korony duńskiej w stosunku do dolara wynosi: 3,73 kr. d. za 1 \$ St. Zj.

Waluta duńska w okresie swego ponad 50-letniego istnienia uległa najsilniejszej deprecjacji (poniżej 50% parytetu) w listopadzie 1920 r., kształtując się według kursu 7.68 kr. d. za 1 dolara. W następnych latach przeciętna roczna wysokość kursu korony wahała się w powrocie do parytetu, wynosząc:

	w 1922 r.	78.1%	równi monetarnej
	w 1923 r.	68.5%	" "
w styczniu	1924 r.	62.8%	" "
w grudniu	1924 r.	65.6%	" "

Te ciągłe zmiany kursu, stanowiące podłoże do spekulacji walutowej, skłoniły parlament do przeprowadzenia reformy walutowej na zasadzie ustawy z 20 XII 1924 r.

Reforma była wynikiem kompromisu między ścierającymi się w parlamencie i społeczeństwie dwoma kierunkami co do przyszłej polityki walutowej państwa. Kierunek deflacyjny, dążył do przywrócenia koronie duńskiej przedwojennego parytetu i dewaluacyjny, który zmierzał do uznania kursu korony z grudnia 1924 r. (65.6% parytetu) jako najwłaściwszego poziomu dla nowej waluty. Ponieważ z końcem grudnia 1924 r. upływał termin zezwolenia udzielonego Bankowi Narodowemu w 1914 r. co do zaprzestania obowiązkowej wymiany banknotów na złoto, ustawa z 20 XII 24 r. przedłużyła Bankowi Emisyjnemu do 1 stycznia 1927 r. wspomniane wyżej zezwolenie z 1914 r., wzamian za przyjęcie na siebie obowiązku utrzymania w ciągu tych dwóch lat kursu korony duńskiej na poziomie nie niższym, niż 65% parytetu. Ewentualne straty, wynikłe z tego powodu, ma ponosić Bank aż do całkowitej wysokości swych zysków netto w roku 1924/25 i 25/26. Straty, przekraczające tę normę, zobowiązało się pokryć państwo. Jako więcej już fakultatywny obowiązek, Bank winien był również starać się podwyższyć w ciągu tych dwóch lat kurs korony do 70% równi przedwojennej, czyli obniżyć kurs dolara z 5.74 do 5.32 kr. d. za 1 dolara. To podwyższenie korony duńskiej miało wedle ustawy nastąpić w tej formie, że Bank Emisyjny zobowiązał się sprzedawać dolary po najwyższym dopuszczalnym kursie:

do 1 czerwca	1925	— 5.74	kr. d. za 1 dolara
do 1 stycznia	1926	— 5.60	" " "
do 1 czerwca	1926	— 5.46	" " "
do 1 stycznia	1927	— 5.32	" " "

doprowadzając w ten sposób wartość korony duńskiej z ówczesnego poziomu 65% parytetu do 70%.

Dla zabezpieczenia stałości waluty i umorzenia 40-miljonowego długu państwa w Banku Emisyjnym, ustawa grudniowa upoważniała rząd do podwyższenia podatków bezpośrednich i pośrednich, i wypuszczenia krótkoterminowych asygnat skarbowych na pokrycie bieżących wydatków do sumy nie wyższej, niż 50 milionów koron. Bank Emisyjny otrzymał gwarancję państwową na zaciągniętą pożyczkę w sumie 40 milionów \$ St. Zj. w National City Bank w Nowym Yorku. Suma ta wraz z własnym zapasem złota i dewiz stanowiła silną rezerwę Banku w celach interwencyjnych, w razie gdyby popyt na obcą walutę przewyższył podaż.

Bank Emisyjny z uwagi na dobre położenie gospodarcze kraju i silną rezerwę walutową zgodził się na wyżej przytoczony plan reform.

Pomyślne położenie gospodarcze Danii w roku 1925, charakteryzujące się zwiększonymi wpływami skarbowymi, polepszeniem bilansu handlowego i aktywnym bilansem płatniczym, wzmocnione pod koniec roku nadzwyczajnie korzystnymi zbiorami rolniczymi, spowodowało stale wzrastający kurs korony duńskiej, który w poszczególnych miesiącach 1925 r. kształtował się jak następuje:

Giełda w Kopenhadze.

Przekazy na Nowy York.

Przeciętny miesięczny, styczeń		1925 r.	Parytet 3.73
"	luty	"	5.63
"	marzec	"	5.63
"	kwiecień	"	5.55
"	maj	"	5.44
"	czerwiec	"	5.33
"	lipiec	"	5.24
31	lipca	"	4.72
31	sierpnia	"	4.395
			4.01

Tak więc pod koniec sierpnia 1925 r. kurs korony duńskiej nie tylko że osiągnął 70% parytetu przedwojennego, który w myśl ustawy walutowej miał być zrealizowany dopiero pod koniec 1926 r., ale podniósł się ponad 80% parytetu. W miesiącu wrześniu 1925 r. kurs korony duńskiej w dalszym ciągu zwyżkował, dosięgając nawet 93% parytetu.

Bank Emisyjny zaś nie tylko nie potrzebował korzystać z zaciągniętego w Stanach Zjednoczonych kredytu, który pozostał nietknięty, ale nadto jak wskazuje poniższe zestawienie zwiększył wybitnie zapas walut i dewiz przy równoczesnem zmniejszeniu portfela wekslowego. Te oznaki wydatnej poprawy na rynku pieniężnym skłoniły również Bank Emisyjny do wyciągnięcia odpowiednich konsekwencji w drodze obniżenia stopy dyskontowej najpierw z 7% na 6%, a we wrześniu 1925 r. na 5,5%.

Ważniejsze pozycje bilansowe Banku Narodowego w Kopenhadze

(w milj. kr. d.).

Rek 1925.

Koniec miesiąca	Złoto	Waluty i dewizy	Obieg	Dyskonto	Stopa dyskontowa
Styczeń . . .	209.5	27.8	455.7	214.3	7%
Luty	209.5	23.6	453.5	215.1	7%
Marzec . . .	209.5	34.9	452.3	202.2	7%
Kwiecień . .	209.4	38.1	464.9	197.6	7%
Maj	209.4	37.8	467.2	181.8	7%
Czerwiec . .	209.4	64.9	468.3	111.2	7%
Lipiec	209.4	108.9	448.7	80.2	7%
Sierpień . . .	209.4	148.4	442.1	75.6	6%
Wrzesień . . .	209.4	124.3	430.3	71.1	5,5%
Październik .	209.3	134.4	453.5	68.5	5,5%

W związku ze zwyżką kursu korony, wzrosła ilość wkładów w bankach prywatnych i zwiększył się dopływ obcego kapitału i to pod najrozmaitszymi formami jak: kupno obcych walut na rynku kopenhaskim, kupno przez zagranicę obligacji w koronach duńskich i kredyty zagraniczne w koronach dla firm duńskich. Ogół wyżej przytoczonych okoliczności, a przede wszystkim zwyżka kursu korony jakoteż wzmocnienie się zapasu walut i dewiz w Banku Emisyjnym przyczyniło się wydatnie do wzmocnienia się wśród społeczeństwa zwolenników polityki walutowej w kierunku deflacyjnym. Obecnie panuje prawie że powszechne przekonanie zarówno wśród sfer parlamentarnych jak i wśród ludności, że celem polityki walutowej Danii winno być przywrócenie koronie duńskiej przedwojennego parytetu.

Wyrazem zewnętrznym nowego kursu polityki walutowej jest przedłożony parlamentowi w dniu 13 listopada b. r. projekt zmiany ustawy walutowej z grudnia 1924 r. Projekt opracowany na zasadzie poprzednich układów z Bankiem Narodowym i w porozumieniu z przedstawicielami zrzeszeń producentów przewiduje, że kurs dolara Stanów Zjednoczonych na giełdzie kopenhaskiej nie może do końca 1926 r. wyjść ponad poziom: 4,20 kr. d. za 1 dolara. Nie może również korona duńska spaść poniżej kursu: 4,35 kr. d. za 1 dolara. Bank Narodowy ma zaciągnąć pod gwarancję państwową pożyczkę w wysokości 3-ch milionów funtów szterlingów, przeznaczoną na wytworzenie specjalnego funduszu dla wyrównania kursu korony duńskiej.

Wejście w życie odnośnego projektu ustawy będzie jednak tylko wtedy równoznaczne z utrzymaniem waluty duńskiej na pożądanym ustawowo poziomie, jeżeli zostanie ukrócony wpływ międzynarodowej spekulacji, która obok poprzednio wymienionych przyczyn natury gospodarczej przyczyniła się może najwięcej do zwyżki kursu korony duńskiej.

BILANSE BANKÓW EMISYJNYCH.

(W milionach jednostek monetarnych).

BANKI	Polka	Różnica z bilans. z d. 30/IX	St. Zjedn.	Różnica z bilans. z d. 25/IX	Anglja	Różnica z bilans. z d. 1/X	Niemcy	Różnica z bilans. z d. 30/IX	Fr. fr.	Różnica z bilans. z d. 1/X	Belgia	Różnica z bilans. z d. 1/X	Hiszpania	Różnica z bilans. z d. 26/IX	Włochy	Różnica z bilans. z d. 10/IX	Holandja	Różnica z bilans. z d. 28/IX
	Złoty		\$		£		M.		Fr. fr.		Fr. belg.		Peset.		Lirów		Guld.	
Złoto	132	—	2.779	+ 14	145.8	+ 12.8	1.206	+ 32	5.546	—	273	+ 1	2.536	—	891	+ 1	456	+ 15
Waluty i dewizy	60	— 11	—	—	—	—	375	+ 57	567	+ 7	30	—	—	—	670	+ 2	77	— 6
Dyskonto	280	— 12	564	— 76	73.0	— 2.5	1.442	— 275	3.392	— 299	1.020	— 381	2.457	+ 80	5.102	— 2	244	+ 1
Obieg	349	— 47	1.711	+ 41	141.2	— 3.2	2.558	— 91	47.943	+ 1.590	7.638	— 122	4.490	+ 115	15.208	— 72	898	+ 20
Obce fundusze.	62	+ 12	2.288	+ 21	106.6	+ 4.3	832	+ 212	2.484	— 233	201	— 106	989	+ 15	1.887	— 23	40	+ 7
Stopa dyskont.	12%		3 1/2%		4%		9%		6%		6 1/2%		9%		7%		3 1/2%	
Kred. na rzecz Państwa	50	—	—	—	11.0	—	—	—	31.600	+ 1.250	480	—	150	—	5.378	—	—	—
Pap. państw. . .	—	—	334	+ 11	40.2	+ 3.5	—	—	5.174	+ 41	622	+ 149	314	— 30	—	—	—	—
Data bilansu . .	20/XI		13/XI		19/XI		14/XI		19/XI		12/XI		14/XI		20/X		16/XI	
BANKI	Szwajcaria	Różnica z bilans. z d. 30/IX	Szwecja	Różnica z bilans. z d. 30/IX	Dania	Różnica z bilans. z d. 30/IX	Norwegia	Różnica z bilans. z d. 30/IX	Austria	Różnica z bilans. z d. 30/IX	Węgry	Różnica z bilans. z d. 23/IX	Czechosłowacja	Różnica z bilans. z d. 30/IX	Finia	Różnica z bilans. z d. 23/IX	Jugosławia	Różnica z bilans. z d. 30/IX
	Fr. szw.		Kor. szw.		Kor. d.		Kor. nor.		Szyl.		Kor. w.		Kor. cz.		M. fin.		Dyn.	
Złoto	551	— 27	230	+ 1	209	—	147	—	14	—	737.789	+ 107.147	1.031	+ 1	43	—	74	+ 1
Waluty i dewizy	23	— 1	54	— 23	134	+ 10	58	— 8	498	— 5	2.559.200	+ 314.702	750	+ 49	1.282	+ 251	402	— 14
Dyskonto	287	— 2	204	— 25	68	— 3	303	— 6	91	+ 19	1.637.454	+ 13.912	712	+ 134	344	— 49	1.074	+ 79
Obieg	793	— 51	523	— 27	453	+ 23	349	— 22	779	— 61	4.930.614	+ 286.580	7.587	— 252	1.239	— 3	6.137	+ 40
Obce fundusze.	116	+ 30	102	— 5	60	—	98	+ 33	74	+ 45	2.833.198	+ 378.509	668	+ 135	375	+ 63	631	— 100
Stopa dyskont.	3 1/2%		4 1/3%		5 1/2%		5%		9%		7%		7%		7 1/2%		6%	
Kred. na rzecz Państwa	—	—	—	—	—	—	—	—	192	— 4	1.955.063	— 1.657	5.178	— 80	36	—	2.000	—
Pap. państw. . .	—	—	12	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	359	—	966	—
Data bilansu . .	14/XI		31/X		31/X		16/XI		15/XI		15/XI		15/XI		14/XI		8/XI	